

УДК 159.923

DOI: 10.35432/tisb292023289497

РОЛЬ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ПОСТ КРИЗОВОГО ПЕРІОДУ

Ганущак Євгеній Володимирович

здобувач

Інститут публічної служби та управління

Національний університет «Одеська політехніка»

<https://orcid.org/0009-0000-5491-3778>

Влада є невід'ємною частиною функціонування всіх сфер життя суспільства. Діяльність суб'єктів публічного управління характеризується високим рівнем суспільної підтримки та інтеграцією суспільства навколо спільних цілей, що значно підвищує ефективність управлінської діяльності.

У сьогоденній складний час ефективно публічне управління є особливо важливим для суспільства. Громадянам будь-якої держави необхідна впевненість, що влада вчасно та ефективно реагує на всі їхні потреби, роблячи все можливе для покращення комфорту та рівня життя.

Ефективно публічне управління сприяє підвищенню конкурентоспроможності держави та забезпечує основу для досягнення економічних, соціальних, політичних та інших цілей на місцевому, регіональному та національному рівнях. Класифікація загального поняття «управління», пов'язана з публічним управлінням у всіх сферах суспільного життя. Проте застосування публічного управління в кожній окремій сфері має свої особливості [4, с.43].

При дослідженні ролі системи публічного управління в соціальній сфері суспільства, О.А. Дегтяр стверджує, що «публічне управління – це гласна взаємодія державного апарату і суспільства при прийнятті важливих для суспільства рішень, дій, як відкрита публічна сфера суспільних інтересів, в якій всі суспільні інститути, громадяни можуть бути не тільки в ролі об'єктів управління, але і виступати суб'єктами, автономними одиницями у відносинах з органами влади і управління» [3, с. 91].

Розглядаючи соціальну сферу застосування публічного управління, цікавим є трактування публічного управління соціальними ризиками, котре О.І. Білик аналізує як «встановлену систему норм, правил, механізмів та інструментів, затверджених законодавчо, які формують стратегію оптимізації рівня соціальних ризиків та наслідків їх настання в державному, громадському та приватному (підприємницькому та особистісному) секторах» [1, с. 3].

Одним із актуальних науково-практичних питань функціонування суб'єктів публічного управління та адміністрування, є вдосконалення сталого розвитку сучасного світу, інформаційного забезпечення інноваційної діяльності та підвищення рівня організації публічного управління та адміністрування на основі класифікації соціальних процесів.

На думку М.П. Попова наявність чисельних досліджень, присвячених прикладам успішних практик відновлення економіки та забезпечення сталого розвитку регіону в умовах подолання кризи не є гарантією ефективного їх використання для ліквідації сучасних наслідків війни в Україні. Насамперед тому, що подолання наслідків війни для України потребує врахування відмінностей в умовах розвитку, наявних ресурсів та специфіки існуючої системи публічного управління розвитком регіонів [5, с. 13].

Теоретичну основу теорії змін становить низка концепцій, які в певною мірою стали класичними і в цілому можуть бути віднесені до двох основних теорій – механістичної та органічної концепції змін. Механістична концепція змін представлена такими моделями

проведення змін, як тріступенева модель змін К. Левіна, що розглядає три етапи впровадження змін: «розморожування» проблемної ситуації, здійснення змін та їх закріплення. Друга концепція змін Р. Балока і Д. Баттена. Включає фази: діагностика; планування; інтеграція змінених процесів і структур з іншими процесами, які залучені до розв'язання конфлікту.

Узагальнюючи наведені підходи з точки зору їх застосування до вирішення проблеми побудови системи публічного управління у воєнний та післявоєнний час,

М.П. Попов доходить висновку, що всі вони мають прикладний характер, а отже, актуальні не лише для розгляду окремих випадків, для яких вони були розроблені [5, с. 15].

З огляду на можливі вимоги до системи публічного управління в кризових ситуаціях, адміністративна парадигма повинна мати багато істотних характеристик. По-перше на організаційному рівні в частині визначення наявності та впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Враховуючи багатоваріантність динаміки процесу управління взаємодією, структура самої системи управління також повинна бути багаторівневою. Тому, практика публічного управління має забезпечити збалансованість інтересів трьох основних секторів місцевої громади: громадського, економічного та публічного. Процедури врахування взаємодії та взаємозалежності внутрішніх і зовнішніх факторів впливу мають базуватися на аналізі відповідних даних у режимі реального часу. Адаптивність системи публічного управління має бути комунікативною до зовнішнього середовища.

Публічне управління соціальним розвитком є одним з ключових напрямів реалізації сучасної державної політики, зокрема забезпечення справедливості, впровадження демократичних цінностей, поліпшення умов та якості життя.

Досягнення належного рівня якості життя українського народу повинно здійснюватися на основі модернізації економіки, створення нових робочих місць, активізації інноваційної та підприємницької діяльності, розвитку системи освіти та сфери охорони здоров'я, підвищення ефективності організації управління господарською діяльністю підприємств та організацій, удосконалення державного механізму регулювання ринку праці, забезпечення продуктивних робочих місць. Варто зазначити, що якість життя населення є джерелом національного багатства та вирішальним фактором подолання соціально-економічної кризи.

В умовах сучасного розвитку національної економіки та подолання економічних криз можна констатувати зниження якості життя значного відсотка населення, зростання рівня бідності та безробіття в цілому, а також суттєве посилення соціальної диференціації населення. Для подолання перелічених негативних явищ у соціально-економічному просторі країни необхідно ефективно використовувати систему моніторингу якості життя на основі відповідних показників [2, с. 256].

Питання збереження та підвищення якості життя людей пов'язані з новим етапом розвитку світового співтовариства, де встановлюються високі показники задоволеності населення соціальним забезпеченням, побутовими та комунальними послугами.

Моніторинг соціально-економічного значення окремих факторів показує, що вони суттєво впливають на доходи та споживання, заощадження та накопичення населення.

Важлива роль у зазначеному відводиться системі публічного управління соціальним розвитком, формуванням, забезпеченням і розподілом суспільних благ на основі принципів, що сприяють гідному стандартному життю, високим стандартам для забезпечення якісних послуг.

Процеси реалізації політики соціального розвитку забезпечуються дієвою системою публічного управління, в якій суб'єкти публічних органів влади використовують політичні, правові, економічні та організаційні засоби та методи для виконання стратегічних і актуальних завдань у соціальній сфері.

Соціальна політика держави за своїм змістом передбачає: досягнення високого рівня матеріального благополуччя людей; забезпечення робочих місць для населення та підвищення якості та конкурентоспроможності робочої; забезпечення демографічного добробуту; соціальний захист та соціальне забезпечення.

В Україні суб'єктами публічного управління якістю життя виступають органи

державної влади та місцевого самоврядування, що впливають на її розвиток (система охорони здоров'я, соціальна політика, освіта, житлово-комунальне господарство, охорона навколишнього середовища та правопорядку). Крім того, цей вплив є непрямим і включає сприяння його розвитку.

Однак, це завдання публічного управління стає дедалі складнішим, тому що, демографічний розрив зростає, навантаження на робочу силу збільшується, а ресурси реалізації обмежені.

Складну економічну ситуацію в країні можна подолати, беручи до уваги розробку скоординованого стратегічного бачення, заснованого на економічних, соціальних і культурних факторах, що визначають умови, які формують систему життя населення. Багато вчених визнають, що забезпечення високої якості життя, створення сучасних демократичних інститутів і розвиток громадянського суспільства, зміцнення верховенства права в міжнародному співтоваристві є ключовими завданнями економічного розвитку країни.

Через невідповідну реальіям застарілу інфраструктуру, умови життя та стан української економіки, державна політика робить акцент на підвищенні соціального захисту, розширенні приватної ініціативи, активізації бізнес-середовища, залучення іноземних інвестицій. Для того, щоб ефективно вирішувати ці завдання та спрямувати дії на вихід із кризи, система публічного управління має розвивати такі орієнтири як забезпечення та розширення приватної ініціативи, формування конкурентного середовища, забезпечення високого рівня кадрового потенціалу, забезпечення продуктивної зайнятості людей та покращення роботи ринкових інститутів і формування інноваційної економіки.

Від системи публічного управління залежить виконання складних завдань пост кризового періоду, з урахуванням сучасних стандартів якості життя. Соціальна політика держави досить чутлива до потреб і проблем різних верств населення. Тому розуміння їх задоволеності вимагає об'єктивної оцінки вимірювання якості стану життя на основі різних детермінант.

Список літератури

1. Білик О.І. Розвиток системи публічного управління соціальними ризиками в умовах цифрових трансформацій : дис. д-ра наук. з держ. управл. : 25.00.02 – «Механізми державного управління». Миколаїв, 2021. 535 с. URL: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/Disertatsiya__Bilik_compressed.pdf
2. Голубчук В. Публічне управління соціальним розвитком на основі підвищення якості життя. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 34/2022, с. 255-262.
3. Дегтяр О. А. Роль системи публічного управління в соціальній сфері суспільства. 2016. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-sistemi-publichnogo-upravlinnya-v-sotsialny-sferi-suspilstva/viewer>
4. Кіфоренко О. Галузеве спрямування поняття публічне управління. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 3, 2022 с.42-46.
5. Попов М. Адміністративна парадигма публічного управління під час знаходження країни в стані війни та післявоєнний час. Теоретичні та прикладні питання державотворення. Випуск 27, 2022, с. 10-18.